

Sertificētu sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu slēdziens
par jaunveidojamās *Natura 2000* teritorijas, dabas parkā “Istra”
konstatētajām Latvijā īpaši aizsargājamām un apdraudētajām putnu sugām
Ludzas novada, Istras pagastā

Eksperts	Gaidis Grandāns
Eksperta sertifikāta Nr., derīguma termiņš, jomas	Sertifikāta Nr. 061 (joma: putni; sertifikāts derīgs līdz 15.02.2029.); Sertifikāta Nr. 087 (jomas: meži un virsāji, zālāji, purvi; sertifikāts derīgs līdz 25.07.2026.; joma: sēnes; sertifikāts derīgs līdz 29.08.2029.; joma: ķērpji; sertifikāts derīgs līdz 24.03.2026.).
Eksperts	Uldis Ļoļāns
	Sertifikāta Nr. 059 (joma: putni; sertifikāts derīgs līdz 29.08.2029., jomas: meži un virsāji, purvi; sertifikāts derīgs līdz 08.06.2025.).
Slēdzienā izvērtētās sugu/biotopu grupas	Putni
Slēdziena sagatavošanā izmantotās metodes	– ligzdojošo putnu uzskaites plānotajā īpaši aizsargājamajā dabas teritorijā, <i>Natura 2000</i> teritorijā “Istra” 2024. gadā piemērotos laika apstākļos veicis sertificēts sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperts Gaidis Grandāns; sertificēts sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperts Uldis Ļoļāns; sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta kandidāts Kārlis Lauris Tohters; – teritorijas apsekošana veikta 07.04.2024., 01.05.2024., 02.05.2024., 21.05.2024., 12.06.2024., 13.06.2024., 26.07.2024., 27.07.2024., 06.09.2024.; – kopējais apsekošanas laiks: aptuveni 70 stundas; – putnu sugu konstatēšanai izmantotas vizuālās un audiālās metodes. Putnu uzskaites veiktas specifiski inventarizējamai sugai vai sugu grupai, apsekojot teritoriju sugas konstatēšanai optimāli piemērotajā periodā. Putnu sugu provocēšanai izmantots pārvietojamais skaļrunis JBL Flip5/Flip6; – kamerāli izvērtēta informācija par Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamām putnu sugām Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā “OZOLS” (turpmāk tekstā DDPS “Ozols”, skatīts 11.03.2025.) un dabas novērojumu portālā <i>dabasdati.lv</i> (skatīts 11.03.2025.); – teritorijas aizsargājamo putnu fauna novērtēta, paredzot mazā ērgļa, īpaši aizsargājamo pūču un dzeņu sugu iespējamo sastopamību piemērotos biotopos, atbilstoši šo sugu aizsardzības plānos raksturotajiem piemēroto dzīvotņu parametriem.

1. Konstatētās Latvijā īpaši aizsargājamās putnu sugas, sugām specifiski negatīvo ietekmi mazinošie pasākumi

Saskaņā ar DDPS “Ozols”, dabas novērojumu portālā *dabasdati.lv* un šī slēdziena sagatavošanas vajadzībām veikto apsekojumu laikā iegūtajiem datiem, plānotās *Natura 2000* teritorijā “Istra” un tās tiešā apkārtnē ir konstatētas 24 ligzdojošas (iespējama, ticama vai pierādīta ligzdošana) Latvijā īpaši aizsargājamās vai apdraudētas putnu sugas (1. pielikums). Ekspertu slēdzienā analizēta arī vairāku putnu sugu sastopamība, kurām šobrīd Latvijā nav definēts aizsardzības statuss, bet kuru populācijas pēc dažādu pētījumu rezultātiem pēdējos gados Latvijā būtiski samazinās; sugas, kurām ir būtiska sociālekonomiska nozīme. Analizēta arī tādu īpaši aizsargājamo putnu sugu sastopamība, kas teritorijā reģistrētas iepriekš veikto ornitofaunas pētījumu laikā.

Pamatojoties uz “Apodziņa *Glaucidium passerinum*, bikšainā apoga *Aegolius funereus*, meža pūces *Strix aluco*, urālpūces *Strix uralensis*, ausainās pūces *Asio otus* un ūpja *Bubo bubo* aizsardzības plāns” (Avotiņš 2019) ietverto informāciju, plānotajā *Natura 2000* teritorijā “Istra” atrodas pūču sugu aizsardzībai prioritāri nozīmīgas teritorijas - mežaudzes atbilst sugas ligzdošanas prasībām un teorētiski ir iespējama šīs sugas sastopamība; teritorijas kuras būtu aizsargājamās prioritāri attiecībā pret citām šīs sugas apdzīvotām teritorijām.

Pamatojoties uz “Mazā dzeņa *Dryobates minor*, vidējā dzeņa *Leiopicus medius*, baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos*, dižraibā dzeņa *Dendrocopos major*, trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus*, melnās dzilnas *Dryocopus martius* un pelēkās dzilnas *Picus canus* aizsardzības plāns” (Bergmanis u.c. 2021) ietverto informāciju, plānotajā *Natura 2000* teritorijā “Istra” atrodas īpaši aizsargājamo dzeņu sugu aizsardzībai prioritāri nozīmīgas teritorijas - mežaudzes atbilst sugas ligzdošanas prasībām un teorētiski ir iespējama šīs sugas sastopamība; teritorijas kuras būtu aizsargājamās prioritāri attiecībā pret citām šīs sugas apdzīvotām teritorijām.

Plānotās *Natura 2000* teritorijā “Istra” ligzdojošo īpaši aizsargājamo putnu sugu populāciju lielums novērtēts ekstrapolējot pieejamo informāciju par konkrētas sugas sastopamību un ņemot vērā ligzdošanai piemērotu dzīvotņu sastopamību.

Lielais dumpis *Botaurus stellaris*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” lielā dumpja ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā, bet ne tālāk par ūdenstilpes krasta līniju.

Sugas populācijai konstatēta pieaugoša ilgtermiņa tendence (1991. – 2017. gadu periods) un stabila īstermiņa tendence (2000. – 2017. gadu periods) Latvijā (*Birdlife International* 2019). Atbilstoši starptautiski atzītajiem Starptautiskās Dabas un dabas resursu aizsardzības savienības (*International Union for Conservation of Nature*, turpmāk tekstā *IUCN*) kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā gandrīz apdraudēta (NT, *Near Threatened*).

Populācijas lielums Latvijā: 422 vokalizējoši tēviņi (Ķerus u.c. 2021). Ligzdo dažādos ar virsūdens augāju (galvenokārt parasto niedri *Phragmites australis*) aizaugušos ūdeņos – ezeru un dīķu piekrastes apauguma joslā, bebru uzpludinājumos.

Lielais dumpis parasti izvēlas plašas, biezas niedru audzes seklos ūdeņos (*Birdlife International* 2019), kas lielākas par 20 ha (*Newbery et al.* 1999). Lielais dumpis var apdzīvot arī vairākus atsevišķus dzīvotnes fragmentus, ja attālumi starp tiem nav pārāk lieli (*White et al.* 2006). Niedrāja fragmentam jābūt platākam par 100 m (*Gilbert et al.* 2005). Sugai ir piemēroti niedrāji agrā sukcesijas (attīstības) stadijā, tas izvairās no vietām krūmāju tuvumā un tālāk no ūdens (*White et al.* 2006). Lielie dumpji ir poligāmi, un tēviņa ligzdošanas iecirknis var ietvert vairākus mātīšu (līdz pat piecām mātītēm) ligzdošanas iecirkņus.

Plānotās *Natura 2000* "Istra" teritorijā 2024. gadā veikto apsekojumu laikā vokalizējoši lielā dumpja tēviņi konstatēti niedrājos Audzeļu ezera R piekrastē un niedrājos Istras ezera D daļā.

Baltais stārķis *Ciconia ciconia*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Suga ir iekļauta putniem bioloģiski vērtīgu zālāju indikatorsugu sarakstā (Auniņš 2013).

Atbilstoši *IUCN* kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā neapdraudēta (LC, *Least Concern*).

2024. gadā veikto apsekojumu laikā plānotajā ĪADT "Istra" teritorijā nav konstatēta pierādīta balto stārķu ligzdošana. Balto stārķu ligzdošana konstatēta tiešā plānotās ĪADT tuvumā, uz elektrības staba pie autoceļu V522 krustojuma ar autoceļu V545 un uz elektrības staba autoceļa V545 malā pie Vecslabadas autobusu pieturas.

Melnais stārķis *Ciconia nigra*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” melnā stārķa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 10 – 30 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 100 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Atbilstoši *IUCN* kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā kritiski apdraudēta (CR, *Critically Endangered*).

Sugas populācijai konstatēta negatīva ilgtermiņa tendence (1989. – 2018. gadu periods) un negatīva īstermiņa tendence (2013. – 2018. gadu periods) Latvijā (*Birdlife International* 2019). Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 85 līdz 140 ligzdojoši pāri (*Birdlife International* 2019).

Melnā stārķa Latvijas populācijai ir tendence samazināties ligzdošanas sekmēm (Strazds 2011; Strazds *et al.* 2015), ko daļēji apstiprina arī LVM veiktais melnā stārķa monitorings pēdējos deviņos gados (2013.-2022.).

Apdzīvota melnā stārķa ligzda 01.05.2024. gadā atrasta A/S "Latvijas valsts meži" valdījumā esošā mežaudzē, dabas parka "Istras pauguraine" teritorijā, 812. kvartālu apgabala 175. kvartāla

2. nogabalā. Ligzda atrasta lielu dimensiju apsē (X: 749091; Y: 244669), ES nozīmes biotopa 9050 *Lakstaugiem bagāti egļu meži* teritorijā. Ligzdā 2024. gadā uzturējās viens melnā stārķa īpatnis. Iespējams, cita šīs ligzdošanas teritorijas ligzda ir nogāzusies, kā rezultātā 2024. gadā uzbūvēta jauna ligzda.

Suga dabas parka “Istras pauguraine” teritorijā kā potenciāli ligzdojoša novērtēta arī teritorijas dabas aizsardzības plānā (*Estonian, Latvian, Lithuanian Environment* 2002). Pēc sugas eksperta Māra Strazda informācijas pierādīta melnā stārķa ligzdošana (ligzda) plānojamās ĪADT “Istra” teritorijā līdz šim nav bijusi zināma.

Tā kā melnā stārķa ligzda ir novietota uz lielu dimensiju, vecas parastās apses sānu zara, ir sagaidāms, ka ligzda tuvāko gadu laikā var nogāzties. Lai nodrošinātu ilglaicīgu sugas ligzdošanu ir nepieciešams esošās ligzdas tiešā tuvumā uzbūvēt mākslīgo ligzdošanas platformu.

Jūras krauklis *Phalacrocorax carbo*

Sugas ligzdošana Istras ezera Panu salā pirmo reizi pierādīta 2013. gadā, kad konstatēta 10 līdz 15 pāru ligzdošana. 2024. gadā Panu salā konstatētas 6 apdzīvotas jūras kraukļu ligzdas. Istras un Garajā ezerā konstatēti arī neligzdojoši īpatņi, piemēram, 06.09.2024. Istras ezerā novēroti 51 īpatņi.

Baltais gārnis *Ardea alba*

Suga ir iekļauta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Sugas ligzdošana Istras ezera Panu salā pirmo reizi pierādīta 2014. gadā, kad konstatēta 7 pāru ligzdošana. 2024. gadā Panu salā konstatētas 4 apdzīvotas balto gārņu ligzdas.

Zivju gārnis *Ardea cinerea*

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*).

Panu sala Istras ezerā ir ilggadīga sugas ligzdošanas vieta. Lielākais reģistrētais ligzdojošo pāru skaits ir konstatēts 2014. gadā, kad atrastas 32 apdzīvotas zivju gārņu ligzdas. 2024. gadā Panu salā konstatēta 15 zivju gārņu ligzdošana.

Rubenis *Lyrurus tetrix*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Sugas populācijas izmaiņu tendence ilgtermiņā (1991. – 2012. gadu periods) ir pieaugoša, bet īstermiņā (2009. – 2017. gadu periods) datu trūkuma dēļ ir nezināma (*Birdlife International* 2019).

Populācijas lielums Latvijā: 5885 – 15196 tēviņi (Ķerus u.c. 2021). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem, rubeņa populācija 2005. – 2024. gadu periodā ir novērtēta ar mērenu samazinājuma tendenci (Auniņš, Mārdega 2024). Rubeņa aizsardzības stāvoklis Latvijā ir uzskatāms par nelabvēlīgu.

Rubenis ir plastisks apdzīvojamās vides izvēlē un populācijas pastāvēšanai nepieciešams noteikts, sezonas gaitā mainīgs biotopu un tā sastāvdaļu komplekss. Sugas izmantotie biotopi būtiski atšķiras dažādās dzīves gada cikla fāzēs no kurām nozīmīgākās ir pavasara riesta periods, olu veidošanas un dēšanas periods, mazuļu vadāšanas periods, baru dzīves periods līdz bieza sniega uzkrīšanai un baru dzīves periods pēc bieza sniega segas izveidošanās (Liepa u.c. 2003).

Suga apdzīvo mežainā ainavā ietilpstošus purvus, mitras pļavas un izcirtumus. Latvijas R daļā un Latvijas centrālajā daļā suga ir reti sastopama; rubeņa Latvijas populācijas lielākā daļa ir sastopama valsts A un Z daļā.

Saskaņā ar *Natura 2000* teritorijas, dabas parka “Istras pauguraine” dabas aizsardzības plānā pieejamo informāciju (*Estonian, Latvian, Lithuanian Environment*, 2002), teritorijā konstatēti 10 riestojoši rubeņu gaiļi.

2024. gadā veikto apsekojumu laikā suga plānotajā *Natura 2000* teritorijā “Istra” nav konstatēta. Dabas novērojumu portālā dabasdati.lv ir reģistrēti sugas novērojumi 2017. un 2019. gadā, mozaīkveida ainavā uz A no Istras ezera, aptuveni 1 – 2 km attālumā no plānotās ĪADT robežas.

Mežirbe *Tetrastes bonasia*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*).

Populācijas lielums Latvijā: 4858 – 24069 tēviņi (Ķerus u.c. 2021). Mežirbes Latvijas populācija vērtējama kā stipri apdraudēta un pēdējos desmit gados sarukusi pat par 78% (Strazds, Ķerus 2017). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem mežirbes populācija 2005. – 2023. gadu periodā ir strauji sarūkoša; īstermiņā (2016. – 2023. gadu periods) populācija ir strauji sarūkoša (Auniņš, Mārdega 2024).

Mežirbei īpaši piemērotas antropogēnās darbības maz traucētas mežaudzes ar blīvu pameža stāvu, dabiskiem meža biotopiem raksturīgām struktūrām un izteiktu mikrolielumu. Suga ir izteikts nometnieks.

2024. gadā veikto apsekojumu laikā *Natura 2000* teritorijā, dabas parkā “Istras pauguraine” konstatētas 13 mežirbes ligzdošanas teritorijas; *Natura 2000* teritorijā, dabas liegumā “Istras ezers” konstatētas 2 mežirbes ligzdošanas teritorijas. Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā esošās mežaudzes ir uzskatāmas par sugas ligzdošanai īpaši piemērotām dzīvotnēm.

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā mežirbju populācija vērtēta kā 25 – 75 pāri.

Mednis *Tetrao urogallus*

Mednis ir Latvijā īpaši aizsargājama (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) suga, kā arī iekļauta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” medņa riestošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 60 – 200 ha platībā. Buferzonās ap medņu mikroliegumiem (līdz 500 ha platībā, ieskaitot mikrolieguma teritoriju) aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību no 1.marta līdz 31.jūlijam; aizliegts veikt grāvju būvniecību un rekonstrukciju.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*). Medņu skaits visā Baltijā, tostarp Latvijā, pēdējo 100 gadu laikā ir samazinājies (*Lõhmus et al.* 2016).

LVM īstenotā medņu monitoringa rezultāti liecina, ka laika periodā no 2012. līdz 2023. gadam riestos konstatēto pieaugušo medņu (vistas un gaiļi kopā) skaitam ir mērena samazināšanās tendence (Latvijas valsts meži 2024).

Pērtuvi ar vairākām medņa tēviņa spalvām 31.08.2024. plānotās ĪADT “Istra” teritorijā, zemes vienībā ar kadastra apzīmējuma Nr. 68600060244, 9. kvartāla 14. nogabalā konstatējis vaskulāro augu un biotopu eksperts Uvis Suško.

DDPS “Ozols” ir reģistrēts sugas novērojums tiešā plānotās ĪADT “Istra” tuvumā; 12.10.2017. medņu tēviņš novērots A/S “Latvijas valsts meži” meža autoceļa “Dzīlezera ceļš” malā (novērotājs: Ivars Leščinskis).

Aptuveni 900 m attālumā no plānotās ĪADT “Istra” robežas 30.10.2014. divas medņu vistas novērotas 188. kvartāla 2. nogabalā (novērotāji: Ivars Leščinskis, Elīna Tripāne).

Visi plānotās ĪADT “Istra” teritorijā un tās apkārtnē zināmie medņu novērojumi ir ārpus ligzdošanas sezonas periodā.

Tuvākā medņu riestošanas vieta atrodas aptuveni 5 km attālumā uz D no plānotās ĪADT “Istra”, kur 270. kvartālā ir izveidots mikroliegums sugas riestošanas vietas aizsardzības nodrošināšanai.

Domājams, ka patstāvīgs riests plānotās ĪADT “Istra” teritorijā šobrīd nepastāv. Teritorija tiek neregulāri izmantota pēcligzdošanas sezonas laikā, kā arī ir teorētiski piemērota medņu mātīšu ligzdošanai. Mežaudzes, kur dominē parastā priede ir uzskatāmas kā medņu dzīvotne, piemēram, neligzdošanas periodā. Pētījumā Ziemeļaustrumlatvijā, kur ar telemetrijas metodi iezīmēti divi medņu gaiļi, konstatēts, ka medņi ārpus ligzdošanas un riestošanas sezonas piemērotās mežaudzēs uzturas pat vairāk nekā 5 km attālumā no riesta vietas (Ozoliņš 2019).

Literatūrā atrodamā informācija liecina, ka parasti medņu mātītes ierīko ligzdas līdz 1 km attālumam no riesta centrālās daļas (Strazds, Hofmanis 2010). Latvijā atrastās ligzdas no riesta vietas atrodas 450 m attālumā, tālākajā gadījumā 1,2 km (Strazds, Hofmanis 2010). Citi dati norāda, ka izņēmumu gadījumā ligzdas no riesta vietām var atrasties pat 6,6 km attālumā (*Wegge et al.* 1982).

Apodziņš *Glaucidium passerinum*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14.novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes

Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1.pielikumā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” apodziņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.

Apodziņš uzskatāms par lietussarga sugu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā mežos. Apdzīvo galvenokārt vidēja vecuma un vecus lapu koku vai jauktu koku mežus ar atsevišķiem, veciem, dobumainiem kokiem (Avotiņš 2019).

Sugas populācijai konstatēta negatīva ilgtermiņa tendence (2003. – 2018. gadu periods) Latvijā (*Birdlife International* 2019). Plēsīgo putnu fona monitoringa rezultāti liecina par populācijas mērenu samazinājumu pēdējos piecos gados (Avotiņš 2023). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Avotiņš 2019) novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Daļa mežaudžu, kas atrodas izpētes teritorijā ietilpst apodziņa aizsardzībai prioritāri nozīmīgajās teritorijās.

2024. gadā veikto apsekojumu laikā dabas parka “Istras pauguraine” teritorijā konstatēti divi vokalizējoši apodziņa tēviņi ligzdošanai piemērotā biotopā.

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā apodziņu populācija vērtēta kā 2 – 5 pāri.

Urālpūce *Strix uralensis*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā. Saistības ar veciem un saimnieciskās darbības maz skartiem mežu biotopiem dēļ, urālpūce ir atzīta par lietussarga sugu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā mežos (*Rueda et al.* 2013).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā neapdraudēta (LC, *Least Concern*).

Daļa mežaudžu, kas atrodas izpētes teritorijā ietilpst urālpūces aizsardzībai prioritāri nozīmīgajās teritorijās.

Suga 2024. gadā veikto apsekojumu laikā plānotās ĪADT “Istra” teritorijā nav konstatēta. Vokalizējošs urālpūces tēviņš dabas parka “Istras pauguraine” teritorijā, tā D daļā esošajās mežaudzēs 22.04.2023. (novērotājs: Normunds Zeidaks/dabasdati.lv). Izpētes teritorijā ir zināms sugas novērojums ārpus ligzdošanas sezonas, kad urālpūces īpatnis 2019. gada novembrī novērots teritorijas Z daļā.

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā urālpūču populācija vērtēta kā 2 – 3 pāri.

Bikšainais apogs *Aegolius funereus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī*

mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” bikšainā apoga ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.

Sugas populācijai konstatēta negatīva ilgtermiņa tendence (1990. – 2018. gadu periods) un neskaidra īstermiņa tendence (2007. – 2018. gadu periods) Latvijā (*Birdlife International* 2019) un, atbilstoši *IUCN* kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Avotiņš 2019) novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*).

Daļa mežaudžu, kas atrodas izpētes teritorijā ietilpst bikšainā apoga aizsardzībai prioritāri nozīmīgajās teritorijās.

Bikšainais apogs ir DA Latvijā ļoti reti sastopama suga. 2024. gadā veikto uzskaišu laikā suga izpētes teritorijā netika konstatēta; nav zināmi arī vēsturiski sugas novērojumi. Plānotajā dabas parkā “Istra” ir sugas ligzdošanai piemērotas dzīvotnes.

Baltmugurdzenis *Dendrocopos leucotos*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” baltmugurdzeņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā. Atbilstoši *IUCN* kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Suga apdzīvo tādus mežu biotopus, kuros ir sastopams liels atmirstošās koksnes daudzums. Baltmugurdzenis ir uzskatāms par lietussarga sugu, jo, nodrošinot to aizsardzību, tiek pasargātas arī citas, sevišķi no atmirstošās lapu koku koksnes atkarīgās bezmugurkaulnieku sugas.

Sugas populācijai konstatēta pieaugoša īstermiņa tendence (2008. – 2018. gadu periods) un pieaugoša ilgtermiņa tendence (1991. – 2018. gadu periods) Latvijā (*Birdlife International* 2019).

Daļa mežaudžu, kas atrodas izpētes teritorijā ietilpst baltmugurdzeņa aizsardzībai prioritāri nozīmīgajās teritorijās.

2024. gadā veikto uzskaišu laikā baltmugurdzeņu ligzdošanas teritorija konstatēta dabas lieguma “Istras ezers” D daļā esošajās mežaudzēs, kā arī plānotās ĪADT “Istra” teritorijā, pārmitrā lapu koku mežaudzē starp Istras un Audzeļu ezeriem.

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā baltmugurdzeņu populācija vērtēta kā 2 – 5 pāri.

Vidējais dzenis *Leiopicus medius*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu*

un to buferzonu noteikšanu” vidējā dzeņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.

Vidējais dzenis ir ekoloģiski saistīts ar platlapju kokiem un apšu audzēm. Atšķirībā no citām dzeņu sugām, vidējais dzenis nav izteikti saistīts ar lielu mirušās koksnes daudzumu to apdzīvotajos biotopos. Ligzdu dobumu kalšanai bieži tiek izmantoti arī relatīvi nelieli, nokaltuši zari. Literatūrā aprakstīta liela diametra, saules apspīdētu un savstarpēji neraslēgušos platlapju koku (ozolu) vainagu nozīmība (Bergmanis u.c. 2021).

Latvijā suga atrodas tuvu izplatības areāla ziemeļu robežai (*Birdlife International* 2019), un vidējais dzenis ir uzskatāms par jaunienācēju Latvijas faunā. Suga pirmo reizi Latvijā konstatēta 1923. gada marta sākumā Pilsblīdenē, otrais pierādītais novērojums bija tikai 1979/80. gadu ziemā. Šobrīd vidējais dzenis piemērotos biotopos Latvijā uzskatāms par samērā parastu sugu un regulāri ligzdo vecu koku grupās ap viensētām, parkos, kapsētās, alejās un citās urbanizētās vietās. Sugai gan Latvijā, gan visā Eiropas izplatības areālā konstatēts skaita pieaugums gan ilgtermiņā (kopš 1980. gada), gan laika periodā no 2000. – 2017. gadam (*Birdlife International* 2019).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā vidējo dzeņu populācija vērtēta kā 2 – 5 pāri.

Trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” trīspirkstu dzeņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*).

Trīspirkstu dzenis ir galvenokārt saistīts ar veciem, boreāliem mežiem, kur dominē skujkoki, nepieciešams bagātīgs atmirušās koksnes daudzums (optimāli ap 140 – 150 m³/ha atmirušās un kalstošās koksnes). Mēdz koncentrēties dabisku traucējumu (degumu, vējgāžu) vietās, pie bebrainēm, egļu astonzobu mizgrauža *Ips typographus* masveida savairošanās vietās (Bergmanis u.c. 2021).

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā trīspirkstu dzeņu populācija vērtēta kā 5 – 10 pāri.

Melnā dzilna *Dryocopus martius*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā. Melnā dzilna ir samērā plastiska attiecībā uz apdzīvoto vidi – tai ir plašas ligzdošanas teritorijas (200 – 300 ha), kurās ir nepieciešams liels daudzums lielu dimensiju

vecu koku, tomēr nav obligāti nepieciešamas vienlaidus vecas vai tikai no lieliem kokiem sastāvošas mežaudzes (Gorman 2011). Ligzdošanai izmanto arī izcirtumos atstātos kokus, tomēr izcirtumu un jaunaudžu platības ainavā samazina dzīvotnes piemērotību (Bergmanis u.c. 2021).

Sugas populācijai konstatēta stabila īstermiņa tendence (2008. – 2018. gadu periods) un negatīva ilgtermiņa tendence (1991. – 2018. gadu periods) Latvijā (Birdlife International 2019). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem melno dzilnu populācija 2005. – 2023. gadu periodā tiek vērtēta kā stabila (Auniņš, Mārdega 2024).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Plānotās ĪADT "Istra" teritorijā ligzdojošā melno dzilnu populācija vērtēta kā 3 – 5 pāri.

Pelēkā dzilna *Picus canus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Suga ir samēra plastiska attiecībā uz apdzīvoto vidi – tai ir plašas ligzdošanas teritorijas (ap 100 – 200 ha), kurās var būt dažāda mežainība, tomēr ir nepieciešami gan lielu dimensiju koki un vecākas mežaudzes, gan skudrām bagātas vietas (Bergmanis u.c. 2021). Sugas populācijai konstatēta stabila īstermiņa tendence (2008 – 2018) Latvijā (Birdlife International 2019). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Plānotās ĪADT "Istra" teritorijā ligzdojošā pelēko dzilnu populācija vērtēta kā 5 – 7 pāri.

Zaļā dzilna *Picus viridis*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” vidējā dzeņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā kritiski apdraudēta (CR, *Critically Endangered*).

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 1 līdz 4 ligzdojoši pāri (Ķerus u.c. 2021). Kopš skaita vērtējuma veikšanas, domājams, ligzdojošo zaļo dzilnu populācija pieaug. 2023. un 2024. gadā ligzdošanas sezonas laikā Latvijā ir reģistrēti vairāk nekā 25 zaļās dzilnas novērojumi. Latvijā ligzdojošās populācijas lielums visticamāk pārsniedz 100 pārus un, piemēram, Latvijas DA daļā suga varbūtēji iepriekš nav konstatēta zemā apsekotības līmeņa rezultātā.

Vokalizējošs zaļās dzilnas tēviņš 07.04.2024. konstatēts Istras ezera Z daļā. Plānotās ĪADT "Istra" teritorijā ligzdojošā zaļu dzilnu populācija vērtēta kā 1 pāris.

Tītiņš *Jynx torquilla*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”).

Tītiņš ir Latvijā samērā bieži sastopama suga; valstī ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 4000 – 10000 pāri (*Birdlife International* 2019). Apdzīvo mozaikveida ainavu, augļu dārzus, mežmalas.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā apdraudēta (EN, *Endangered*).

2024. gadā veikto apsekojumu laikā dabas parka "Istras pauguraine" teritorijā konstatēti 4 vokalizējoši tītiņa tēviņi ligzdošanai piemērotā biotopā.

Plānotās ĪADT "Istra" teritorijā ligzdojošā tītiņu populācija vērtēta kā 5 – 20 pāri.

Dzērve *Grus grus*

Dzērve ir Latvijā īpaši aizsargājama (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) suga, kā arī iekļauta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Sugas populācijai konstatēta pieaugoša ilgtermiņa tendence (1980. – 2017. gadu periods) un pieaugoša īstermiņa tendence (2005. – 2018. gadu periods) Latvijā (*Birdlife International* 2019). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem dzērviņu populācija 2005. – 2023. gadu periodā un 2011. – 2023. raksturota kā stabila (Auniņš, Mārdega 2024).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Kerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

2024. gadā veikto apsekojumu laikā ticama sugas ligzdošana (konstatēts pāris ligzdošanai piemērotā biotopā) reģistrēta mitrājos Maroksnas ezera un Volčaka ezera piekrastē. Plānotās ĪADT "Istra" teritorijā ligzdojošā dzērviņu populācija vērtēta kā 3 – 5 pāri.

Mazais ērglis *Clanga pomarina*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” mazā ērgļa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 5 – 30 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 100 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu*

un to buferzonu noteikšanu” mazā ērgļa ligzdošanas vietas aizsardzībai izveidotā mikrolieguma buferzonā ir aizliegtas visu veidu cirtes, kokmateriālu pievešana un augsnes mehānizēta sagatavošana laika periodā no 1. marta līdz 31. jūlijam.

Mazā ērgļa populācijas ilgtermiņa dinamika ir stabila (Bergmanis et al. 2015). Savukārt, populācijas īstermiņa dinamikai ir raksturīga nebūtiski negatīva tendence (AS “Latvijas valsts meži” 2023). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Visnegatīvāk mazā ērgļa ligzdošanas sekmes ietekmē visa veida ilgstoša saimnieciskā darbība mežā ligzdošanas periodā – meža ciršana, kokmateriālu pievešana, meža infrastruktūras objektu būvniecība, kā arī ar iepriekšējām darbībām nesaistīta cilvēka uzturēšanās mežā aptuveni līdz 300 m attālumā no mazā ērgļa ligzdām. Mazais ērglis no ziemošanas vietām Latvijā ierodas marta pēdējā dekādē; olu dēšana un perēšana notiek aprīļa beigās – jūnija sākums; mazuli ligzdā uzturas no jūnija līdz augusta beigām (Bergmanis 2019).

Viena mazā ērgļa ligzda vidēji tiek izmantota aptuveni 3 gadus, jaunu ligzdu būvniecība vai citu jau uzbūvētu ligzdu aizņemšana attiecībā pret iepriekšējā gada ligzdu notiek vidēji 427 m attālumā (Bergmanis 2019).

Suga dabas parka “Istras pauguraine” teritorijā kā potenciāli ligzdojoša (1– 2 pāri) novērtēta teritorijas dabas aizsardzības plānā (*Estonian, Latvian, Lithuanian Environment* 2002). 2024. gadā veikto teritorijas apsekojumā laikā suga netika konstatēta. Pēdējo 5 gadu laikā izpētes teritorijas apkārtnē ir reģistrēti vairāki sugas novērojumi ligzdošanas sezonas laikā. Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā mazo ērgļu populācija vērtēta kā 0 – 1 pāris. Iespējams, mazā ērgļa ligzdošanas un barošanās apstākļus negatīvi ietekmē piemērotu barošanās vietu (ekstensīvi apsaimniekoti zālāji) platību samazināšanās.

Iespējama mazā ērgļa ligzda 12.02.2025. atrasta 169. kvartāla 4. nogabalā, ES nozīmes biotopa 6530* *Parkveida pļavas un ganības* teritorijā.

Jūras ērglis *Haliaeetus albicilla*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” jūras ērgļa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 5 – 60 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 300 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Jūras ērgļa populācijas īstermiņa izmaiņu tendence (2012.– 2018. gadu periods) Latvijā tiek raksturota kā neskaidra, bet ilgtermiņa dinamika (1980.–2017. gadu periods) kā pieaugoša (*Birdlife International* 2019). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*). Apdzīvoto teritoriju skaits un sekmīgo ligzdu skaits pēdējā laikā ir ievērojami palielinājies (AS “Latvijas valsts meži” 2024).

Tuvākā zināmā jūras ērgļa ligzdošanas vieta, kas atrodas aptuveni 5,3 km attālumā no plānotā dabas parka “Istra” robežas ir zināma Plisūna ezera apkārtnē, kur 277. kvartālā sugas ligzdošanas vietas aizsardzībai 2010. gadā ir izveidots mikroliegums. Tā kā teritorijā atrodas piemērotas barošanās vietas (ezeri), var droši apgalvot, ka suga teritorijā vismaz neregulāri uzturas.

Zivjērglis *Pandion haliaetus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” zivjērgļa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā. Buferzonās ap zivjērgļa mikroliegumiem (līdz 100 ha platībā, ieskaitot mikrolieguma teritoriju) aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību no 1. marta līdz 31. jūlijam.

Sugas populācijas izmaiņu tendence ilgtermiņā (1980. – 2018. gadu periods) ir pieaugoša, bet īstermiņā (2012. – 2018. gadu periods) ir neskaidra (*Birdlife International* 2019). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Čeruš u.c. 2021) novērtēta kā gandrīz apdraudēta (NT, *Near Threatened*).

Zivjērgļu apdzīvoto teritoriju un sekmīgo ligzdu skaita dinamika 17 gadu periodā (2007.–2024.) ir pozitīva. Apdzīvoto teritoriju skaits 17 gadu periodā ir palielinājies vairāk kā divas reizes; sekmīgo ligzdu skaits arī ir ievērojami palielinājies (AS “Latvijas valsts meži” 2024).

Suga dabas parka “Istras pauguraine” teritorijā kā potenciāli ligzdojoša novērtēta teritorijas dabas aizsardzības plānā (*Estonian, Latvian, Lithuanian Environment* 2002).

DDPS “Ozols” plānotā dabas parka “Istra” teritorijā nav reģistrēti sugas novērojumi kā arī suga nav konstatēta 2025. gadā veikto apsekojumu laikā.

Ilggadīga sugas ligzdošanas vieta ir zināma 191. kvartāla 29. nogabalā, aptuveni 1,1 km attālumā no plānotā dabas parka D robežas. Tā kā teritorijā atrodas piemērotas barošanās vietas (ezeri), var droši apgalvot, ka suga teritorijā vismaz neregulāri uzturas.

Niedru lija *Circus aeruginosus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Niedru lija apdzīvo niedrājiem aizaugušas ūdenstilpes – ezerus, dīķus, karjerus, bebru uzpludinājumus, arī purvus ar blīvākām niedru audzēm vai niedrēm aizaugušas pļavas. Barojas arī klajā lauku ainavā vai purvos (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 1999).

Latvijā ligzdojošās populācijas skaita vērtējums ir 12774 ligzdojošās mātītes (*best single value*, *Birdlife International* 2019); sugas populācijas īstermiņa tendence (2007. – 2018. gadu periods) ir neskaidra, bet ilgtermiņa tendence (1980. – 2018. gadu periods) ir nezināma (*Birdlife International* 2019).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Ticama sugas ligzdošana 2024. gadā konstatēta Istras un Audzeļu ezeru piekrastes joslā. Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā niedru lija populācija vērtēta kā 2 – 3 pāri.

Ķīķis *Pernis apivorus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti*”

izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Sugas populācijai konstatēta pieaugoša ilgtermiņa tendence (1991. – 2016. gadu periods) un pieaugoša īstermiņa tendence (2007. – 2018. gadu periods) Latvijā (*Birdlife International* 2019).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā jutīga (VU, Vulnerable).

Apdzīvo dažāda vecuma mežaudzes, kas mijas ar atklātām vietām: izcirtumiem, pļavām, laukiem u.c. Visai plastisks pret ligzdošanas vietu, katru gadu būvē jaunu ligzdu (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2002). Ķīķiem ir raksturīgi tāli (līdz pat 10 km un vairāk) barošanās lidojumi no ligzdošanas vietas (Ziesemer, Meyburg 2015).

2024. gadā veikto apsekojumu laikā suga izpētes teritorijā novērota Luņu apkārtnē un Dziļā ezera A pusē esošajās mežaudzēs. Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā ķīķu populācija vērtēta kā 3 – 5 pāri.

Melnā klija *Milvus migrans*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” melnās klijas ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 10 – 30 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 100 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Latvijā reti sastopama plēsīgo putnu suga. Populācijas lielākā daļa ligzdo Latvijas A daļā, salām un pussalām bagātu ezeru apkārtnē; valstī ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 49 – 74 pāri (*Birdlife International* 2019).

Sugas populācijai konstatēta pieaugoša īstermiņa tendence (2008. – 2018. gadu periods) un negatīva ilgtermiņa tendence (1991. – 2018. gadu periods) Latvijā (*Birdlife International* 2019).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne” novērtēta kā apdraudēta (EN, Endangered).

Istras ezera salas ir ilggadīga sugas ligzdošanas vieta. 2024. gadā konstatēta pierādīta melnās klijas ligzdošana Panu salā. Sugai raksturīgi tāli barošanās lidojumi (vairāk nekā 10 km no ligzdošanas vietas) līdz ar to, domājams, ka 12.06.2024. konstatētais īpatnis Škaunas ezera ir no Istras ezerā ligzdojošā pāra.

Vakarlēpis *Caprimulgus europaeus*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”) un Eiropas Parlamenta un Padomes

Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Sugas populācijas izmaiņu tendence ilgtermiņā (1991. – 2017. gadu periods) ir pieaugoša (*Birdlife International* 2019).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Vakarlēpis ligzdo sausos un skrajos skujkoku mežos, purvainos mežos augsto purvu malās, izcirtumos un jaunaudzēs. Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts 16500 – 31000 pāru robežās (Ķerus u.c. 2021). Priežu jaunaudzes intensīvi apsaimniekotos mežu masīvos ir nozīmīgākais sugas ligzdošanas biotops Eiropas ziemeļu daļā (*Verstraeten et al.* 2011, *Langston et al.* 2007).

2024. gadā veikto uzskaišu laikā izpētes teritorijā vai tās tiešā tuvumā konstatēti 4 vokalizējoši vakarlēpja tēviņi ligzdošanai piemērotā biotopā. Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā vakarlēpju populācija vērtēta kā 5 – 10 pāri.

Mazais mušķērājs *Ficedula parva*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā. Mazā mušķērāja ligzdošanai nepieciešami mitri vidēja vecuma un veci lapkoku vai jaukti saimnieciskās darbības neskarti meži ar daudziem struktūras elementiem – kritālām, stumbeņiem, sausokņiem. Sugai raksturīgi aizņemt teritoriju, kas atrodas samērā tālu no lielākiem atvērumiem vai meža malas vidēji 170 m (mazākā konstatētā distance 60 m) līdz audzes malai (*Brazaitis* 2011).

Sugas populācijas izmaiņu tendence ilgtermiņā (1991. – 2016. gadu periods) ir stabila, bet īstermiņā (2005. – 2018. gadu periods) ir pieaugoša (*Birdlife International* 2019). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem mazo mušķērāju populācija 2005. – 2023. gadu periodā ir stabila, tomēr 2012. – 2023. gadu periodā konstatēts mērens samazinājums (Auniņš, Mārdega 2024).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā gandrīz apdraudēta (NT, *Near Threatened*).

2024. gadā veikto uzskaišu laikā izpētes teritorijā konstatēti 6 vokalizējoši mazā mušķērāja tēviņi ligzdošanai piemērotā biotopā. Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā mazo mušķērāju populācija vērtēta kā 25 – 50 pāri.

Brūnā čakste *Lanius collurio*

Brūnā čakste ir Latvijā samērā bieži sastopama putnu suga; apdzīvo aizaugošus izcirtumus, krūmainas ceļmalas, augļu dārzus, mežmalas, mitras krūmainas ieplakas lauksaimniecības zemēs, aizaugošas pļavas, retumis arī augstos sūnu purvus ar koku grupām (Latvijas Ornitoloģijas biedrība 1998). Vēsturiski suga ir specializējusies dzīvei lauksaimniecības zemēs, tomēr pēdējos gadu desmitos sekmīgi sākusi apdzīvot meža izcirtumus un jaunaudzes, jo tie pēc sava izmēra un struktūras bieži atgādina krūmainas lauksaimniecības zemes. Brūnā čakste iekļauta putniem bioloģiski vērtīgu zālāju indikatorsugu sarakstā (Auniņš 2013).

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Sugas populācijas izmaiņu tendence gan ilgtermiņā (1995. – 2018. gadu periods), gan īstermiņā (2005. – 2018. gadu periods) ir sarūkoša (*Birdlife International* 2019). Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem brūno čakstu populācijai 2005. – 2022. gadu periodā konstatēts mērens samazinājums, bet 2011. – 2023. gadu periodā konstatēts straujš samazinājums (Auniņš, Mārdega 2024).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā jutīga (VU, Vulnerable).

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ir sugai piemērotas dzīvotnes: aizaugušas lauksaimniecībā izmantojamās zemes, krūmāji, pamestu viensētu teritorijas, ir sastopamas samērā bieži. Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā brūno čakstu populācija vērtēta kā 25 – 35 pāri.

Grieze *Crex crex*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Grieze ir iekļauta putniem bioloģiski vērtīgu zālāju indikatorsugu sarakstā (Auniņš 2013). Suga saistīta ar ekstensīvi apsaimniekotiem zālājiem.

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 30874– 111512 vokalizējoši tēviņi (*Birdlife International* 2019). Pēc skaita pieauguma pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados (liels daudzums atmatu, neintensīva un neefektīva lauksaimniecības prakse) sugas īstermiņā (2006. – 2018. gadu periods) populācijas tendence ir negatīva (*Birdlife International* 2019). Balstoties pēc naktsputnu populāciju indeksa izmaiņām Latvijā laika periodā 2006. – 2023. gads, griezes populācijai konstatēts mērens samazinājums (Keišs 2023).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā jutīga (VU, Vulnerable).

Griezes aizsardzības stāvoklis Latvijā uzskatāms par nelabvēlīgu, ar tendenci pasliktināties tieši pēdējos gados. Kopš 2010. gada grieze vairs nav starp sugām ar globālu apdraudējuma statusu, pateicoties sekmīgai sugas populāciju atjaunošanai Rietumeiropas valstīs un apzinātajām skaitliski lielajām populācijām Austrumeiropā (Auniņš, Mārdega 2024).

2024. gadā veikto uzskaišu laikā samērā augsts vokalizējošo griežu tēviņu blīvums konstatēts ES nozīmes zālāju biotopu teritorijā Maroksnas ezera, Meļņiku un Lazaru apkārtnē.

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā griežu populācija vērtēta kā 20– 30 vokalizējoši tēviņi.

Sila *citrulis* *Lullula arborea*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamu sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes

Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Sila cīrulis ir Latvijā samērā bieži sastopama putnu suga; ligzdo sausos, smilšainos zālajos, arī izcirtumos un jaunaudzēs (LOB 2002, *Langston et al.* 2007). Sugas populācijas izmaiņu tendence ilgtermiņā (1991. – 2016. gadu periods) ir pieaugoša, bet īstermiņā (2005. – 2018. gadu periods) tiek vērtēta kā stabila (*Birdlife International* 2019).

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā sila cīruļu populācija vērtēta kā 25 – 75 pāri. Sugas populācijas samazināšanos var izraisīt ilggadīgo zālāju, bioloģiski vērtīgu zālāju un ES nozīmes zālāju biotopu platības samazināšanās kādreizējās apsaimniekošanas pārtraukšanas rezultātā.

Meža balodis *Columba oenas*

Suga ir Latvijā īpaši aizsargājama (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18.decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” meža baloža ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā un noteikta mikroliegumu buferzona līdz 100 ha platībā (ieskaitot mikrolieguma teritoriju).

Pēc dienas putnu fona monitoringa rezultātiem meža baložu populācijai 2005. – 2023. gadu periodā konstatēts mērens pieaugums, bet 2011. – 2023. gadu periodā populācijai konstatēts straujš pieaugums (Auniņš, Mārdega 2024). Suga regulāri ligzdo izcirtumos saglabātajos kokos vai to grupās.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Plānotās ĪADT “Istra” teritorijā ligzdojošā sila cīruļu populācija vērtēta kā 2 – 5 pāri.

Upes zīriņš *Sterna hirundo*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” upes zīriņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 100 metru rādiusā ap kolonijas ārējo robežu, bet ne tālāk par ūdenstilpes krasta līniju.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā jutīga (VU, *Vulnerable*).

Upes zīriņš Latvijā ligzdo pie dažādiem ūdens baseiniem, parasti uz nelielam salām, saliņām un sērēm, piejūras pilsētās arī uz ēku jumtiem. Vietas izvēlē lielāka nozīme ir kolonijas drošībai

nekā ūdensbaseina lielumam, tāpēc sastopams gan nelielos pamestos karjeros, gan Rīgas jūras līča piekrastē u.c. Populācija novērtēta 1100 - 2300 pāru robežās (Ķerus u.c. 2021).

2024. gadā veikto apsekojumu laikā pāris ligzdošanai piemērotā biotopā novērots Dziļajā ezerā. 2020. gadā līdz 2 pāru iespējama ligzdošana konstatēta Istras ezerā. Plānotās ĪADT "Istra" teritorijā ligzdojošā upes zīriņu populācija vērtēta kā 1 – 3 pāri.

Lielais ķīris *Larus ridibundus*

Lielais ķīris ir iekļauts Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” lielā ķīra ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 100 metru rādiusā ap kolonijas (pastāvīga teritorija, kur vienas vai vairāku putnu sugu ligzdojošo indivīdu skaits vairošanās periodā nav mazāks par 20 pāriem) ārējo robežu, bet ne tālāk par ūdenstilpes krasta līniju.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā pēc LIFE projekta LIFE FOR SPECIES „*Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne*” novērtēta kā jutīga (VU, Vulnerable).

Lielā ķīra pierādīta ligzdošana 2024. gadā konstatēta aizaugušā Istras ezera līcī tā Z daļā, kur 01.05.2024. novēroti aptuveni 50 lielā ķīra īpatņi ligzdošanai piemērotā biotopā. Potenciālo ligzdošanas vietu apsekojot ar laivu, 13.06.2024. atrastas 3 lielā ķīra ligzdas ar olām.

Melnais zīriņš *Chlidonias niger*

Suga ir iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu*” upes zīriņa ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 100 metru rādiusā ap kolonijas ārējo robežu, bet ne tālāk par ūdenstilpes krasta līniju.

Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā (Ķerus u.c. 2021) novērtēta kā zemākā apdraudējuma (LC, *Least Concern*).

Melno zīriņu kolonijas ir nestabilas, to vieta un ligzdojošo pāru skaits gadu no gada ievērojami mainās. Ligzdojošā populācija novērtēta 2800-3900 pāru robežās (Ķerus u.c. 2021). Vairums koloniju ir ezeros un dīķos ar peldošas veģetācijas ceriem vai nelielām saliņām.

Vēsturiski sugas iespējama ligzdošana ir konstatēta Istras ezerā, bet nav zināms melno zīriņu kolonijas lielums. 2024. gadā veikto apsekojumu laikā suga izpētes teritorijā nav konstatēta.

2. Pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa, secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai.

Rekomendējama īpaši aizsargājamās teritorijas paplašināšana, vietās, kur koncentrējas ES nozīmes biotopi, kas ir Latvijā retu un īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanas vieta. ES nozīmes biotopiem un Latvijā īpaši aizsargājamiem biotopiem labvēlīgi apsaimniekošanas pasākumi nodrošinās arī īpaši aizsargājamo putnu sugām labvēlīgus ligzdošanas un barošanās apstākļus.

Aktuālajā teritorijas dabas pārvaldības plānā izstrādātie apsaimniekošanas pasākumi, ieteicamais teritorijas funkcionālais zonējums nav pretrunā ar teritorijas ornitofaunas vērtību aizsardzību un īpaši aizsargājamo putnu sugu dzīvotņu aizsardzību.

Dabas pārvaldības plāns paredz dažādas darbību, kas tieši vai netieši var ietekmēt īpaši aizsargājamas putnu sugas (tūrisma objektu izveide, biotopu apsaimniekošana u.c.). Šīs darbības tika dažādu ekspertu, t.sk. putnu eksperta izvērtētas dabas pārvaldības plāna izstrādes procesā un plāna gala versijā iekļautās darbības ir koriģētas atbilstoši izdarītajam novērtējumam.

Nepieciešams uzsākt visu teritorijā konstatēto īpaši aizsargājamo putnu sugu regulāru monitoringu pēc Latvijas Ornitoloģijas biedrības izstrādātās metodikas (Lebuss, 2013). Plānojot uzskaišu dizainu un uzskaišu metodes izvēli, ir būtiski sekot rekomendācijām, kas sniegtas Latvijas Ornitoloģijas biedrības atskaitē Dabas aizsardzības pārvaldei saistībā ar līgumu Nr. 7.7/32.2017-P “*Natura 2000* teritoriju putnu populāciju datu apstrāde un analīze” (Avotiņš, Lebuss 2017) un citiem jomā aktuālajiem pētījumiem.

2025. gadā veiktās Latvijā īpaši aizsargājamo putnu sugu uzskaites deva iespēja apzināt teritorijas ornitofaunu un īpaši aizsargājamām putnu sugām nozīmīgākās dzīvotnes, tomēr esošie pētījumi nav pietiekami, lai objektīvi spriestu par lielāko daļu īpaši aizsargājamo putnu sugu populāciju lielumu jaunveidojamajā ĪADT “Istra”. Līdz ar to nav iespējams arī objektīvi izvirzīt *Natura 2000* teritoriju aizsardzības mērķus konkrētām sugām. Izvirzītie *Natura 2000* teritoriju aizsardzības mērķi ir uzskatāmi kā ekspertu vērtējums; izpētes gaitā tika mainītas plānotās ĪADT robežas (pievienota daļa 169. kvartāla), kur netika veikti apsekojumi 2025. gada putnu ligzdošanas sezonas laikā.

Slēdziens sagatavots uz 24 (divdesmit četrām) lappusēm.

Gaidis Grandāns

Tālrunis: +371 26663860

e-pasts: gaidis@latvijasputni.lv

Uldis Ļoļāns

Tālrunis: +371 26320432

e-pasts: vainamoinen73@yahoo.co.uk

Kārlis Lauris Tohters

Tālrunis: +371 26 598 593

e-pasts: k.tohters@gmail.com

1. pielikums. Plānotās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, dabas parka "Istra" teritorijā konstatētās Latvijā īpaši aizsargājamās vai apdraudētās putnu sugas

Nr.p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Aizsardzības statuss	Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums Latvijā	Populācijas skaita vērtējums
1.	Mežzirbe	<i>Tetrastes bonasia</i>	ĪAS, ES I	EN	Ligzdo 25 – 75 pāri
2.	Rubenis	<i>Lyrurus tetrix</i>	ĪAS, ES I	VU	Iespējams, izzudusi suga
3.	Mednis	<i>Tetrao urogallus</i>	ĪAS, ES I, MIK	EN	Neregulāri uzturas pēcligzdošanas periodā
4.	Baltais stārķis	<i>Ciconia ciconia</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 0 – 1 pāris
5.	Melnais stārķis	<i>Ciconia nigra</i>	ĪAS, ES I, MIK	CR	Ligzdo 1 pāris
6.	Liels dumpis	<i>Botaurus stellaris</i>	ĪAS, ES I, MIK	NT	2 – 3 vokalizējoši tēviņi
7.	Baltais gārnis	<i>Ardea cinerea</i>	ES I	LC	Ligzdo 4 – 10 pāri
8.	Zivju gārnis	<i>Ardea alba</i>		EN	Ligzdo 15 – 30 pāri
9.	Jūras krauklis	<i>Phalacrocorax carbo</i>		LC	Ligzdo 5 – 15 pāri
10.	Melnā klija	<i>Milvus migrans</i>	ĪAS, ES I, MIK	EN	Ligzdo 1 pāris
11.	Ķīķis	<i>Pernis apivorus</i>	ĪAS, ES I	VU	Ligzdo 3 – 5 pāri
12.	Niedru lija	<i>Circus aeruginosus</i>	ĪAS, ES I	VU	Ligzdo 2 – 3 pāri
13.	Mazais ērglis	<i>Clanga pomarina</i>	ĪAS, ES I, MIK	LC	Ligzdo 0 – 1 pāris
14.	Jūras ērglis	<i>Haliaeetus albicilla</i>	ĪAS, ES I, MIK	VU	Neregulāri uzturas

Nr.p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Aizsardzības statuss	Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums Latvijā	Populācijas skaita vērtējums
15.	Zivjērglis	<i>Pandion haliaetus</i>	ĪAS, ES I, MIK	NT	Neregulāri uzturas
16.	Grieze	<i>Crex crex</i>	ĪAS, ES I	VU	25 – 30 vokalizējoši tēviņi
17.	Dzērve	<i>Grus grus</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 3 – 5 pāri
18.	Lielais ķīris	<i>Larus ridibundus</i>	ĪAS, MIK	VU	Ligzdo 3 -5 pāri
19.	Upes zīriņš	<i>Sterna hirundo</i>	ĪAS, ES I, MIK	VU	Ligzdo 1 – 3 pāri
20.	Melnais zīriņš	<i>Chlidonias niger</i>	ĪAS, ES I, MIK	LC	Ligzdo 0 – 1 pāri
21.	Meža balodis	<i>Columba oenas</i>	ĪAS, MIK	LC	Ligzdo 2 – 5 pāri
22.	Apodziņš	<i>Glaucidium passerinum</i>	ĪAS, ES I, MIK	VU	Ligzdo 2 – 3 pāri
23.	Urālpūce	<i>Strix uralensis</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 1 – 3 pāri
24.	Vakarlēpis	<i>Caprimulgus europaeus</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 5 – 10 pāri
25.	Vidējais dzenis	<i>Leiopicus medius</i>	ĪAS, ES I, MIK	LC	Ligzdo 2 – 3 pāri
26.	Baltmugurdzenis	<i>Dendrocopos leucotos</i>	ĪAS, ES I, MIK	LC	Ligzdo 3 – 5 pāri
27.	Trīspirkstu dzenis	<i>Picoides tridactylus</i>	ĪAS, ES I, MIK	EN	Ligzdo 5 – 10 pāri
28.	Melnā dzilna	<i>Dryocopus martius</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 5 – 7 pāri
29.	Pelēkā dzilna	<i>Picus canus</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 5 – 7 pāri
30.	Zaļā dzilna	<i>Picus viridis</i>	ĪAS, ES I, MIK	CR	Ligzdo 0 – 1 pāris

Nr.p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Aizsardzības statuss	Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums Latvijā	Populācijas skaita vērtējums
31.	Tītiņš	<i>Jynx torquilla</i>	ĪAS	EN	Ligzdo 5 – 10 pāri
32.	Brūnā čakste	<i>Lanius collurio</i>	ĪAS, ES I	VU	Ligzdo 25 – 35 pāri
33.	Sila cīrulis	<i>Lullula arborea</i>	ĪAS, ES I	LC	Ligzdo 5 – 10 pāri
34.	Mazais mušķērājs	<i>Ficedula parva</i>	ĪAS, ES I	NT	Ligzdo 25 – 50 pāri

ĪAS – Latvijā īpaši aizsargājama suga, Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”

ES I – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikums

MIK – sugas aizsardzībai veidojams mikroliegums, Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”

LC – *Least Concern*/ neapdraudēta suga (suga, kuras indivīdi savvaļā joprojām ir daudz un tā nav kvalificējama kā apdraudēta, gandrīz apdraudēta vai tāda, kas atkarīga no saglabāšanas pasākumiem; novērtēta ar zemāku izzušanas risku);

NT - *Near Threatened*/ gandrīz apdraudēta suga;

VU – *Vulnerable*/ jutīga suga (suga, kurai draud izmiršana, ja vien neuzlabojas apstākļi, kuru dēļ tās izdzīvošana un vairošanās ir apdraudēta. Neaizsargātību galvenokārt izraisa dzīvotņu zudums vai mājvietas iznīcināšana);

CR- *Critically endangered*/ kritiski apdraudēta suga (savvaļā pastāv ārkārtīgi liels izzušanas risks);

EN – *Endangered*/ stipri apdraudēta suga (pastāv ļoti augsts izmiršanas risks savvaļā).

Izmantotā literatūra un citi avoti

AS “Latvijas valsts meži”. 2024. Vides pārskats par 2023. gadu. Rīga, 147 lpp.

Auniņš A., Mārdega I. 2024. Dienas putnu fona monitorings. Gala atskaite par 2024. gadu. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

Avotiņš jun. A. 2019. Apodziņa *Glaucidium passerinum*, bikšainā apoga *Aegolius funereus*, meža pūces *Strix aluco*, urālpūces *Strix uralensis*, ausainās pūces *Asio otus* un ūpja *Bubo bubo* aizsardzības plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

Bergmanis M., Priednieks J., Avotiņš A., Priedniece I. 2021. Mazā dzeņa *Dryobates minor*, vidējā dzeņa *Leiopicus medius*, baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos*, dižraibā dzeņa *Dendrocopos major*, trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus*, melnās dzilnas *Dryocopus martius* un pelēkās dzilnas *Picus canus* aizsardzības plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

Bergmanis, U. 2019. Mazā ērgļa *Clanga pomarina* aizsardzības plāns Latvijā. Latvijas Dabas fonds, Rīga.

Birdlife International 2019. Bird species' status and trends reporting format for the period 2013 – 2018.

Brazaitis G. 2011. Forest Interior Species Red-breasted Flycatcher *Ficedula parva* Habitat Selection and Conservation in Intensive Management Areas. Rural development 2011: 5th

Estonian, Latvian, Lithuanian Environment 2002. Dabas aizsardzības dabas parkam “Istram pauguraine” 2003. – 2008. gadu periodam.

Gilbert G., Tyler G. A., Dunn C. J., Smith K. W. 2005. Nesting habitat selection by Bitterns *Botaurus stellaris* in Britain and the implications for wetland management. Biological Conservation 124: 547-553.

Gorman G. 2011. The Black Woodpecker. A monograph on *Drycopus martius*. Lynx editions. 184 lpp.

https://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=lv/eu/art12/envxtfmg/LV_birds_reports_20190903-112206.xml&conv=612&source=remote#A094_B

Keišs O. 2023. Naktsputnu monitorings lauksaimniecības zemēs. Fona monitoringa gala atskaite par 2023. gadu. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

Ķerus, V., Dekants, A., Auniņš, A., Mārdega, I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980 – 2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība.

Langston R.H.W., Wotton S.R., Conway G.J., Wright L.J., Mallord J.W., Currie F.A., Drewitt A.L., Grice P.V., Hoccom D.G., Symes N. 2007. Nightjar *Caprimulgus europaeus* and Woodlark *Lullula arborea*—recovering species in Britain? Ibis 2007, 149, 250–260.

Latvijas Ornitoloģijas biedrība 1998. Latvijas lauku putni. Rīga.

Latvijas Ornitoloģijas biedrība 1999. Latvijas ūdeņu putni. 2. izdevums. Rīga.

Latvijas Ornitoloģijas biedrība 2002. Latvijas meža putni. 2. izdevums. Rīga.

Liepa V., Račinskis E., Kalvāns A., Hofmanis H. 2003. Rubeņu *Tetrao tetrix* aizsardzības plāns Latvijā. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

Lõhmus A., Peterhofs E., Leivits M., Zizas R., Hofmanis H., Ojaste I., Kurlavičius P. 2016. The Capercaillie (*Tetrao urogallus*): an iconic focal species for knowledge-based integrative management and conservation of Baltic forests. Biodiversity and Conservation 26: 1 – 21.

Newbery P., Schäffer N., Smith K. 1999. European Union Bittern *Botarus stellaris* Action Plan.

Ozoliņš J. (red.) 2019. Medņu aizsardzībai nozīmīgo vides faktoru izpēte. Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”, Salaspils.

Strazds M., Ķerus V. 2017. Mežirbes (*Bonasa bonasia*) aizsardzības plāns 2017.–2026. gadam. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

Strazds, M., Hofmanis, H. 2010. Medņu riestu telpiskā sadalījuma pašreizējā stāvokļa analīze un priekšlikumu izstrādāšana medņu riestu dzīvotņu apsaimniekošanai, balstoties uz riestu dzīvotņu analīzi. Atskaitē par zinātniski pētniecisko darbu. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži”, Rīga

Verstraeten G., Baeten L., Verheyen K. 2011. Habitat preferences of European Nightjars *Caprimulgus europaeus* in forests on sandy soils, Bird Study, 58:2, 120-129, DOI: 10.1080/00063657.2010.547562

Wegge P., Rolstad J. 1986. Size and spacing of capercaillie leks in relation to social behaviour and habitat. Behavioural Ecology and Sociobiology. 19: 401– 408 pp.

Wegge, P., Storaas, T. , Larsen , B. B., BØ, T. & Kolstad, M. 1982. Woodland grouse and modern forestry in Norway. A short presentation of a new telemetry project, and some preliminary results on brood movements and habitat preferences of capercaillie and black grouse . Proc . Int. Grouse Symposium 2, 117-123.

White G., Purps J., Alsbury S. 2006. The Bittern in Europe: a guide to species and habitat management. The RSPB, Sandy.

Ziesemer F., Meyburg B.U. 2024. Home range, habitat use and diet of Honey-buzzards during the breeding season. 2015. British Birds 108(8):467– 481.

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU